

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, 15. novembra 2016. godine
Br. ref.:RK1004/16

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

**slučaju br. KI150/15; KI161/15; KI162/15; KI14/16; KI19/16;
KI60/16; KI64/16**

Podnosilac

**Arben Gjukaj, Hysni Hoxha, Driton Pruthi, Milazim Lushtaku, Esat
Tahiri, Azem Duraku, Sami Lushtaku**

**Ocena ustavnosti rešenja PML - KZZ. br. 242/2015 Vrhovnog suda od 26.
novembra 2015. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev su podneli: Arben Gjukaj, koga zastupa Ramë Gashi, advokat; Hysni Hoxha, koga zastupa Sahit Bibaj, advokat; Driton Pruthi, koga zastupa Bajram Tmavaj, advokat; Milazim Lushtaku, koga zastupa advokatska kancelarija Sejdiu and Qerkini; Esat Tahiri, koga zastupa Mentor Neziri, advokat; Azem Duraku, koga zastupa Afrim Salihu, advokat; i Sami Lushtaku, koga zastupa Arianit Koci, advokat (u daljem tekstu: podnosioci zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju rešenje PML – KZZ . br. 242/2015 Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 26. novembra 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom su navodno povređeni članovi 29. [Pravo na slobodu i sigurnost], 30. [Pravo optuženog] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.
4. Podnosioci zahteva Arben Gjukaj, Hysni Hoxha, Driton Pruthi, Milazim Lushtaku i Azem Duraku takođe traže od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremenu meru, odnosno *“prekid daljeg krivičnog procesiranja slučaja pred Osnovnim sudom u Prištini, Br. PKR 23/15”*.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 22. decembra 2015. godine, podnosilac Arben Gjukaj je podneo zahtev KI150/15.
7. Dana 30. decembra 2015. godine, podnosilac Hysni Hoxha je podneo zahtev KI161/15.
8. Dana 31. decembra 2015. godine, podnosilac Driton Pruthi je podneo zahtev KI162/15.
9. Dana 21. januara 2016. godine, podnosilac Milazim Lushtaku je podneo zahtev KI14/16.
10. Dana 27. januara 2016. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.
11. Dana 28. januara 2016. godine, podnosilac Esat Tahiri je podneo zahtev KI19/16
12. Dana 7. aprila 2016. godine, podnosilac Azem Duraku je podneo zahtev KI60/16.

13. Dana 13. aprila 2016. godine, podnosilac Sami Lushtaku je podneo zahtev KI64/16.
14. Dana 25. marta 2016. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
15. Dana 13. aprila 2016. godine, u skladu sa pravilom 37.1 Poslovnika, predsednica Suda je naložila spajanje zahteva KI161/15, KI162/15, KI14/16, KI19/16, KI60/16 i KI64/16 zahtevu KI150/15. Ovim nalogom je odlučeno da sudija izvestilac i sastav Veća za razmatranje u svim zahtevima budu isti, kao što je odlučeno o zahtevu KI150/15.
16. Dana 26. aprila 2016. godine, Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o spajanju zahteva.
17. Dana 26. septembra 2016. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Altaya Suroya za predsedavajućeg u Veću za razmatranje umesto sudije Roberta Carolana.

Pregled činjenica

18. Dana 5. oktobra 2012. godine, specijalni tužilac slučaja je (u daljem tekstu: ST) doneo rešenje o pokretanju istrage protiv podnosilaca zahteva Dritona Pruthija, Hysnija Hoxhe, Azema Durakua, Milazima Lushtakua i okrivljenog E.T. tvrdeći da su počinili nekoliko krivičnih dela (*zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja kršeći član 339, stavovi 1, 2 i 3 Krivičnog zakona Kosova*).
19. Dana 15. marta 2013. godine, ST je doneo odluku o proširenju istrage kako bi uključio podnosioca zahteva Arbena Gjokaja (*zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja kršeći član 422, stavovi 1, 2 i 3 KZK*). ST je, takođe, proširio istragu protiv podnosilaca zahteva Milazima Lushtakua i Dritona Pruthija, kao i protiv okrivljenog E.T. kako bi uključio druga krivična dela (*prevara i falsifikovanje dokumenata, sklapanja štetnih ugovora kršeći član 192, stav 1 i 2 KZK*), dok je u vezi sa podnosiocima zahteva Dritonom Pruthijem, Hysenijem Hoxhom i Azemom Durakuom prekvalifikovao navodno krivično delo sličnim krivičnim delom.
20. Dana 12. novembra 2013. godine, ST je ponovo podneo predlog za produženje istrage. U tom dokumnetu su navedena sva navodna krivična dela zbog kojih se okrivljeni nalaze pod istragom.
21. Dana 10. aprila 2014. godine, ST je podneo predlog za proširenje istrage i protiv podnosioca zahteva Samija Lushtakua i okrivljenog E.T. (*izazivanje da zloupotrebi službeni položaj ili ovlašćenja kršeći član 422, stavovi 1 i 2 KZK*).
22. Dana 20. novembra 2014. godine, ST je podneo predlog za produžavanje roka istrage koji je istekao 4. oktobra 2014. godine.

23. Dana 16. decembra 2014. godine, pretpretresni sudija je retroaktivno produžio rok istrage do 16. januara 2015. godine protiv podnosilaca zahteva Milazima Lushtakua, Dritona Pruthija, Hysnija Hoxhe, Azema Durakua i okrivljenog E.T., dok je u vezi sa podnosiocima Arbenom Gjukajom i Samijem Lushtakuom naglasio da je zahtev ST preuranjen.
24. Podnosioci Hysni Hoxha i Azem Duraku su izjavili žalbe protiv rešenja o produženju istrage.
25. Dana 17. marta 2015. godine, Apelacioni sud je usvojio žalbe podnosilaca Hysnija Hoxhe i Azema Durakua, naglašavajući da je navedena istraga istekla 5. oktobra 2014. godine.
26. Dana 16. januara 2015. godine, tužilac je podigao optužnicu PPS 97/12.
27. Dana 10. februara 2015. godine, održan je početni pretres. Podnosioci zahteva su osporili dokaze i tražili odbacivanje optužnice.
28. Dana 11. juna 2015. godine, Osnovni sud u Prištini je (rešenje Pkr. br. 18/15) odbacio prigovore podnosilaca zahteva u vezi sa prihvatanjem dokaza i na taj način potvrdio optužnicu PPS 97/12 od 16. januara 2015. godine.
29. Dana 16. 17. i 22. juna 2016. godine, podnosioci zahteva su izjavili žalbe Apelacionom sudu u Prištini.
30. Dana 5. avgusta 2015. godine, Apelacioni sud je (rešenje PN. 365/15) delimično usvojio žalbe zastupnika podnosilaca u vezi sa rokom podizanja optužnice; odbio je, kao neosnovane, prigovore podnosilaca u vezi sa prihvatljivošću dokaza; preinačio je odluku prvostepenog suda u vezi sa optužnicom PPS 97/12 od 16. januara 2015. godine, utvrđujući da je ona podignuta nakon roka koji je propisan u članu 159 (1) ZKPK. U zaključku, navedeni sud je prekinuo krivične postupke protiv podnosilaca zahteva i okrivljenog E.T. uz obrazloženje da je optužnica PPS 97/12 od 16. januara 2015. godine, van roka.
31. Dana 9. septembra 2015. godine, ST EULEX-a je izjavio žalbu Vrhovnom sudu, tvrdeći sledeće:

“Osporena odluka povređuje pravo obezbeđeno od stranke, pod Ustavom Republike Kosova, i osnovno pravo obezbeđeno za stranku prema ZKP-u, osnovno pravo obezbeđeno za stranku i prema jednom drugom zakonu Kosova, tačnije, članom 109, stavom 1 Ustava Republike Kosova, članom 4, stavom 2 i članom 7, stavom 1, podstavovima 1.7 i 1.8 Zakona o državnom tužilaštvu, i članu 49 ZKP-a (član 415, stav 1, podstavovi 1.1, 1.2 i 1.3 ZKP-a), i proceduralno pravo s ciljem garantovanja prava iz člana 415, stava 1, podstavova od 1.1 do 1.3 ZKP-a (član 415, stav 1, podstav 1.4 ZKP-a). Tačnije, osporenoj odluci nedostaje obrazloženje za odlučujuće pitanje, prema članu 404, stavu 1 ZKP-a (član 384, stav 1m podstav 1.12 ZKP-a) i Apelacioni sud primenjuje odredbe člana 68, člana 158, stava 3, i člana 253, stava 1 ZKP-a pogrešno, nisu uspeali da uzmu u obzir član 4,

stav 1, član 240, stav 1 ZKP-a i osporena odluka je u bitnoj suprotnosti sa odredbama krivičnog postupka (član 384, stav 2, podstav 1 ZKP-a)."

32. Dana 26. novembra 2015. godine, Vrhovni sud je (rešenje PML. KZZ 242/15) usvojio žalbu ST i preinačio odluku Apelacionog suda.

33. Vrhovni sud je obrazložio sledeće:

"Jasno je da rok za podizanje optužnice nije određen specifično u ZKP-u. Čak nijedna odredba ZKP-a ne pokazuje detaljno nijednu okolnost kada je optužnica „van roka“ ili okolnost za odbacivanje optužnice po ovom osnovu. Veće je u početku uzelo u obzir član 68, ZKP-a koji detaljno određuje četiri različite faze krivičnog postupka: faza istrage, faza podizanja optužnice i izjavljivanja, faza sudskih ročišta i faza pravnog sredstva. Ovom jasnom razlikom faza u krivičnom postupku u ZKP-u, veće je našlo da je cilj zakonodavca jasan da je podizanje optužnice ulazak u drugu fazu krivičnog postupka (faza podizanja optužnice i izjavljivanja) a ne prva faza (faza istrage). Ovo gledište je ojačano i članom 159, ZKP-a. Ovaj član je veoma jasan što se tiče vremenskih rokova istrage, i ne uključuje nijednu odredbu koja određuje da se podizanje optužnice treba izvršiti u dozvoljenom roku. Veće je zatim uzelo u obzir član 240 ZKP-a, kojim se detaljno određuju postupci koje tužilac ima na raspolaganju, nakon što se istraga završi. Stav 1 određuje postupak pred sudom na osnovu optužnice koja je podigao državni tužilac i stav 2, inače određuje da državni tužilac donosi rešenje o prekidu istrage. Obe situacije, se izričito odnose na završetak istrage i Veće misli da je smisao člana da podizanje optužnice nije deo istražne faze, i dakle ne podleže vremenskim rokovima koji su određeni u članu 159, ZKP-a. Takođe je logično da državni tužilac ne bude u stanju da donese odluku kakve postupke da preduzme - da podigne optužnici ili da donese rešenje. Takođe je jasno da su optužnice na tipičan način dugi i detaljni dokumenti, koji bez izuzetaka oduzimaju puno vremena kako bi se tačno i potpuno priredile. Veće je većinom glasova konstatovalo da nema vremenskog roka za podizanje optužnice. „Optužnica je van roka“, nije predviđeno ZKP-om. Državni tužilac je ograničen samo preko zastarevanja krivičnog dela o kojem je reč. Međutim, državnom tužiocu se jasno preporučuje da podigne optužnicu, što pre nakon završetka istrage, jer se opasnost od povrede prava na pravično suđenje u razumnom roku, povećava prolaskom vremena. Šta više, ovaj sud će povodom odlučivanja o meritornosti krivične optužbe povodom odlučivanja o šteti uvek uzeti u obzir i trajanje krivičnog postupka, u njegovoj celokupnosti."

Navodi podnosioca

34. Podnosioci zahteva tvrde "ugrožavanje individualnih prava podnosioca, koja su garantovana članovima 29, 30 i 31 Ustava Republike Kosova, članom 6 Evropske konvencije".

35. Podnosioci zahteva tvrde da im je Vrhovni sud uskratio pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jer je "Zakonik o krivičnom postupku predvideo prekluzivne rokove sa efektom gubitka prava na podizanje optužnice, ukoliko

tužilac ne podigne optužnicu u roku od dve (2) godine, računajući od dana donošenja rešenja o započinjanju istrage.”

36. Podnosioci zahteva, takođe, tvrde da *“osporenoj odluci nedostaje obrazloženje za odlučujuće pitanje, prema članu 404, stavu 1 ZKP-a (član 384, stav 1m podstav 1.12 ZKP-a).”*
37. Podnosioci zahteva, dalje, tvrde da je Vrhovni sud odlučio *“uz povredu vladavine zakona i principa pravne sigurnosti, jer ukoliko se ne uzmu u obzir stavovi i standardi odlučivanja Vrhovnog suda, kao u konkretnom slučaju, onda stranke ne mogu da znaju kako da se oslone na Ustav, zakon i sudsku praksu.”*
38. Dalje, podnosilac Milazim Lushtaku tvrdi da je načelo *“in dubio pro reo”* bilo prekršeno u njegovom slučaju jer *“Pretpostavljanje nevinosti predstavlja sastavni deo pravičnog suđenja. Ovo načelo uspostavlja teret dokazivanja na tužioca, i na kraju garantuje optuženom korist od sumnje. Ovo znači da tužilac snosi teret dokazivanja svih elementa dela protiv svih okrivljenih, i sud je dužan da tumači faktičke ili pravne sumnje u korist ovih okrivljenih. U duhu ovog tumačenja ćemo uvek imati kršenje principa „in dubio pro reo“ uvek kada sudovi tumače zakon u korist slučaja tužilaštva“.*
39. Podnosilac Azem Duraku je zahtevao da mu se ne otkrije identitet.

Prihvatljivost zahteva

40. Sud prvo ispituje da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti utvrđene Ustavom, dalje precizirane u Zakonu i propisane u Poslovniku.
41. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:
- 1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.
(...)
7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.*
42. Sud se poziva i na član 48. [Tačnost podneska] Zakona, koji propisuje:
- „Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“*
43. Sud, dalje, uzima u obzir pravilo 36 [Kriterijum o prihvatljivosti] (1) (d) i (2) (b) i (d) Poslovnika, koje propisuje:
- “(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:
(...)*

(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

(...)

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili

(...)

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju”.

44. Sud podseća da podnosioci zahteva tvrde da je osporenom odlukom navodno povređeno njihovo pravo na slobodu i sigurnost, njihovo pravo optuženih i pravo na pravično i nepristrasno suđenje, koja su garantovana Ustavom.

45. Sud uzima u obzir sledeće odredbe članova 29. 30. i 31. Ustava.

46. Član 29. [Pravo na slobodu i sigurnost]

1. Svakome se garantuje pravo na slobodu i sigurnost. Niko ne može biti lišen slobode izuzev zakonom propisanih slučajeva i na osnovu odluke nadležnog suda, i to:

(1) nakon objavljivanja zatvorske kazne zbog krivičnog djela;

(2) zbog opravdane sumnje da je lice izvršilo krivično djelo, samo onda kada se lišavanje slobode smatra neophodnim za sprječavanje vršenja krivičnog djela i samo na veoma kratak period prije suđenja, na zakonom propisan način;

(3) radi vaspitnog nadzora maloljetnog lica, ili radi njegovog/njenog privođenja nadležnom organu, na osnovu zakonitog naređenja;

(4) radi zdravstvenog nadzora lica, koje je zbog bolesti opasno po društvo;

(5) zbog ilegalnog ulaska u Republiku Kosovo, ili nakon zakonite naredbe o udaljenju ili ekstradiciji.

2. Lice lišeno slobode se odmah, na njegovom maternjem jeziku ili jeziku koje on/ona razumije, obavještava o razlogu hapšenja. Pismeno obavještenje o razlozima hapšenja, se podnosi što je prije moguće. Svako lice koje je lišeno slobode bez sudske odluke se u roku od četrdeset osam (48) sati mora izvesti pred sudiju, koji odlučuje o njegovom/njenom pritvoru ili oslobađanju. Pritvoreno lice ima pravo da mu se sudi bez odlaganja, ili na slobodi do suđenja, osim ukoliko sudija smatra da je lice opasno po zajednicu ili smatra da postoji rizik od njegovog/njenog bjekstva prije suđenja.

3. Lice koje je lišeno slobode, se bez odlaganja treba obavjestiti da ima pravo na nedavanje izjave i pravo na zaštitu, po svom izboru, i ima pravo da bez odlaganja obavijesti tu osobu po svom izboru.

4. Lice koje je lišeno slobode hapšenjem ili pritvorom, ima pravo na pravnu pomoć, kako bi se ocjenila zakonitost hapšenja ili pritvaranja. Odluku će donijeti sud u vrlo kratkom roku i ukoliko je hapšenje ili pritvor nezakonit, naređiće se oslobađanje lica.

5. Svako ko je žrtva hapšenja ili pritvora, koje nije u skladu sa odredbama ovog Člana, ima pravo na kompenzaciju, na zakonom propisan način.

6. Lice koje služi kaznu, ima pravo da se žali na uslove hapšenja, na zakonom propisan način.

47. Član 30. [Prava optuženog]

Svako ko je optužen za krivično djelo uživa sljedeća minimalna prava:

- (1) da se odmah, na jeziku koji razumije, obavijesti o prirodi i razlozima optužbe pokrenute protiv njega/nje;*
- (2) da se obavijesti o svojim pravima, na osnovu zakona;*
- (3) da ima dovoljno vremena i sredstava za pripremanje svoje odbrane;*
- (4) da dobije besplatnu pomoć prevodioca, ako ne govori ili ne razumije jezik na kojem se sprovodi suđenje;*
- (5) pravo na branioca kojeg odabere, da slobodno komunicira sa istim i, ako nema dovoljno sredstava, ovu pomoć dobije besplatno;*
- (6) da se ne primorava da sujedoči protiv sebe ili prizna krivicu.*

48. Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

- 1. Svakome se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.*
- 2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*
- 3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo - 10 - naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloljetnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.*
- 4. Svako ko je optužen za krivično djelo ima pravo da ispituje prisutne svjedoke i da zahtijeva obavezno pojavljivanje svjedoka, vještaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.*
- 5. Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.*
- 6. Besplatna pravna pomoć će se omogućiti svim licima koja za to nemaju dovoljno sredstava, ako je takva pomoć neophodna za obezbjeđivanje efikasnog pristupa pravdi.*
- 7. Sudski postupci koji se odnose na maloljetnike se regulišu zakonom, poštujući posebne uredbe i procedure za maloljetnike.*

49. Sud podseća da je glavni argument podnosioca zahteva je činjenica da li je podizanje optužnice dve godine nakon pokretanja istrage u skladu sa krivičnim zakonom. Podnosioci zahteva smatraju da je osporenim odlukom povređen "član 109, stav 1 Ustava Republike Kosova, član 4, stav 2 i član 7, stav 1, podstav 1.7 i 1.8 Zakona o državnom tužilaštvu, i član 49 ZKP-a (član 415, stav 1, podstavovi 1.1, 1.2 i 1.3 ZKP-a), i proceduralno pravo s ciljem garantovanja prava iz člana 415, stava 1, podstavova ad 1.1 do 1.3 ZKP-a (član 415, stav 1, podstav 1.4 ZKP-a)."

50. U stvari, podnosioci zahteva se žale na to da je Vrhovni sud pogrešno tumačio zakon u vezi sa rokom za podizanje optužnice i smatraju da je Vrhovni sud trebalo da tumači relevantne zakonske odredbe na drugačiji način.
51. Sud primećuje da je Vrhovni sud uzeo u obzir presude Osnovnog suda i Apelacionog suda. Nakon toga, Vrhovni sud je počeo sa analiziranjem pitanja iz zapažanja da *“čak nijedna odredba ZKP-a ne pokazuje detaljno nijednu okolnost kada je optužnica „van roka“ ili okolnost za odbacivanje optužnice po ovom osnovu“*. Vrhovni sud je, nakon tumačenja članova 68. 159. i 240. Zakonika o krivičnom postupku utvrdio *„da podizanje optužnice (...) ne podleže vremenskim rokovima koji su određeni u članu 159, ZKP-a“*. Konačno, Vrhovni sud je zaključio da *„nema vremenskog roka za podizanje optužnice. „Optužnica van roka“, nije predviđeno ZKP-om.“*
52. Sud smatra da su podnosioci zahteva zasnovali svoje tvrdnje na pogrešnom tumačenju članova 68. 159 i 240. Zakona o krivičnom postupku, izvršenom od strane Vrhovnog suda u vezi sa podizanjem optužnice od strane ST dve godine nakon što je istraga započela. Taj proceduralni argument, koji se odnosi na oblast zakonitosti koji kao takav ne spada u nadležnost Ustavnog suda, ne može biti ocenjen od strane Suda. S druge strane, Sud naglašava da *„nepridržavanje roka propisanog domaćim zakonom samo po sebi nije u suprotnosti sa članom 6, stav 1 Konvencije“* (vidi: ESLJP, *Mitkus protiv Letonije*, predstavka br. 7259/03, presuda 2. oktobra 2012. godine, stav 88).
53. Štaviše, u ovom slučaju Sud je shodno svojoj sudskoj praksi smatrao da ne razmatra Zakon koji se osporava, nego samo odluku Vrhovnog suda. U vezi sa osporavanjem ustavnosti zakona, Sud interveniše samo u slučajevima kada su pitanja ove prirode poreknuta na zakonit način od strane ovlašćenih stranaka predviđenih Ustavom.
54. U tom smislu, Sud naglašava da nema zadatak da se bavi greškama u zakonu navodno počinjenim od strane redovnih sudova (zakonitost), osim i u meri u kojoj su takve greške mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Sud ne može oceniti zakon koji je doveo redovni sud dotle da donese ovakvu, a ne drugačiju odluku. Da je tako uradio, Sud bi delovao kao sud „četvrtog stepena“, što bi predstavljalo prekoračenje granica nametnutih u njegovoj nadležnosti. U stvari, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *Garcia Ruiz protiv Španije*, [VV], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-1; slučaj br. KI72/14, podnosilac zahteva: *Besa Qirezi*, presuda od 4. februara 2015. godine, stav 65).
55. Sud smatra da podnosioci zahteva nisu predstavili činjenice koje opravdavaju njihovu tvrdnju o povredi ustavnog prava na slobodu i sigurnost, prava optuženog i prava na pravično i nepristrasno suđenje, niti su dokazali navodnu povredu svojih ustavnih prava na koja su se pozvali.
56. U stvari, Sud primećuje da se podnosioci zahteva ne pozivaju ni na jednu relevantnu i određenu činjenicu ili situaciju u vezi sa tim da bude *lišen slobode*, što bi spalo pod član 29. Ustava u vezi sa članom 5. EKLJP; u vezi sa krivičnom

optužbom, koja može da opravda uživanje minimalnih prava, kao što je utvrđeno članom 30. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP; i u vezi sa *javnom raspravom*, kao što je utvrđeno u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.

57. Sud smatra da je ova ocena u skladu sa sudskom praksom ESLJP, prema kojoj je opšta svrha člana 5. EKLJP da obezbedi da niko ne treba da bude lišen slobode na proizvoljan način (*Assanidze protiv Gruzije*, zahtev br. 71503/01, presuda od 8. aprila 2004. godine). Prema sudskoj praksi ESLJP, član 6. EKLJP počinje da se primenjuje kada je krivična istraga dostigla tačku u kojoj se podnosilac optužuje za krivično delo (*Zaprianov protiv Bugarske*, zahtev br. 41171/98, presuda od 30. septembra 2004. godine). Pored toga, prema sudskoj praksi ESLJP, posebno se konstatuje da garancija predviđena članom 6. EKLJP zahteva da održavanje saslušanja podrazumeva i usmenu raspravu.
58. Pored toga, Sud podseća da podnosilac Milazim Lushtaku tvrdi povredu načela "*in dubio pro reo*", jer "*pretpostavljanje nevinosti predstavlja sastavni deo pravičnog suđenja*".
59. Sud podseća da načelo "*in dubio pro reo*" je u nekom smislu suprotno od kriterijuma više osnovane sumnje odlučivanja, što znači da samo gde nema dokaza na suđenju koji potkrepljuju i dokazuju više od osnovane sumnje, načelo "*in dubio pro reo*" se primenjuje.
60. U stvari, u saglasnosti sa strukturom i dinamikom krivičnog postupka, tužilac je počeo krivično istraživanje na osnovu navodnog postojanja osnovane sumnje da je izvršeno krivično delo; onda je prema tvrdnjama tužilac podigao optužnicu na osnovu osnovane sumnje o izvršenju krivičnog dela. Načelo "*in dubio pro reo*" dolazi do izražaja u fazi suđenja, pošto se to vezuje sa globalnom procenom izvedenih dokaza tokom suđenja. Ako nema dokaza van osnovane sumnje, kazna nije dozvoljena, onda se *in dubio pro reo* primenjuje i sledi oslobađanje. Krivični postupak još nije dostigao ovu fazu. Prema tome, tvrdnja je preuranjena, neutemeljena i neosnovana.
61. Štaviše, Sud podseća na svoju sudsku praksu, odnosno slučajeve br. KI10/15 i KI12/15, podnosioci *Shpresim Uka i Bekim Sylja*, rešenje o neprihvatljivosti, od 7. jula 2016. godine. U tom slučaju, Sud je utvrdio da "*je van njegove nadležnosti da ocenjuje kvalitet zaključaka sudova u pogledu ocene dokaza, osim ako je očigledno proizvoljan. Ustavni sud se, takođe, ne meša u način na koji su sudovi prihvatili dokaze kao dokazni materijal i neće ometati diskreciju suda o oceni njegove dokazne vrednosti. To je isključivo uloga redovnih sudova, čak i onda kada su izjave svedoka na javnom ročištu i pod zakletvom u sukobu (vidi: Evropski sud za ljudska prava, Doorson protiv Holandije, presuda od 6. marta 1996. godine, objavljena u izveštaju br. 1996-II, stav 78).*
62. Stoga, Sud smatra da podnosioci zahteva nisu uspeli da pokažu i dokažu da su postupci pred Vrhovnim sudom bili nepravični i proizvoljni ili da su njihova prava i slobode zaštićene Ustavom povređene navodnim pogrešnim tumačenjem članova 68. 159. i 240. Zakonika o krivičnom postupku. Sud naglašava da je tumačenje članova 68. 159. i 240. Zakonika o krivičnom

postupku pitanje zakonitosti. Nijedno ustavno pitanje nije bilo potkrepljeno i dokazano od strane podnosioca zahteva.

63. Sud ponavlja da je, kao opšte pravilo, tumačenje zakona pitanje samo za redovne stepene čiji su nalazi i zaključci u tom pogledu obavezujući za Ustavni sud. Međutim, kada je odluka redovnog suda očigledno proizvoljna, Sud može i mora da je uzme u obzir (vidi: slučaj *Sisojeva i ostali protiv Latvije*, [VV], zahtev br. 60654/00, presuda od 15. januara 2007. godine, stav 89).
64. Pored toga, Sud primećuje da se podnosioci zahteva ne slažu sa ishodom u njihovom slučaju; međutim, neslaganje ne može samo po sebi pokrenuti dokazanu tvrdnju o povredi člana 29. [Pravo na slobodu i sigurnost], 30. [Pravo optuženog] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava (vidi, na primer: Ustavni sud, slučaj br. KI125/11, *Shaban Gojnouci*, rešenje o neprihvatljivosti od 28. maja 2012. godine, stav 28).
65. Dakle, Sud nalazi da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove prihvatljivosti propisane Ustavom, dalje predviđene u Zakonu i utvrđene u Poslovniku.
66. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i u skladu sa pravilima 36 (1) (d) i (2) (b) i (d) Poslovnika, neprihvatljiv.

Zahtev za privremenom merom

67. Sud podseća da podnosioci Arben Gjukaj, Hysni Hoxha, Driton Pruthi, Milazim Lushtaku i Azem Duraku takođe traže od Suda da donese odluku o uvođenju privremene mere, odnosno "*prekid daljeg krivičnog procesiranja slučaja pred Osnovnim sudom u Prištini, Br. PKR 23/15*".
68. Sud je upravo zaključio da je zahtev podnosioca očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i neprihvatljiv.
69. Stoga, u skladu sa članom 27 (1) Zakona i pravilom 55 (4) Poslovnika, zahtev za privremenom merom je odbačen, kao neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

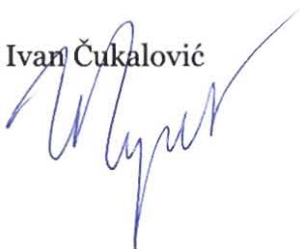
Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 27 i 48. Zakona i pravilima 36 (1) (d), 36 (2) (b) i (d), i 56 (2) Poslovnika, dana 15. novembra 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;
- III. DA ODBIJE kao neosnovan zahtev podnosioca za neobjavljivanje identiteta;
- IV. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- V. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona i
- VI. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac

Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi

